

Els deures escolars, a debat

ESPECIAL REVISTA "LLEURE": La discussió sobre si les tasques escolars s'han de prolongar més enllà de l'horari escolar s'ha intensificat durant el curs amb la recomanació de l'OCDE i de l'OMS de reduir-les. Al·leguen que els deures no milloren el rendiment escolar, que augmenten les desigualtats socials i que tenen un impacte negatiu en la salut dels escolars del nostre sistema educatiu.

L'[Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic \(OCDE\)](#) ha avisat en diverses ocasions, l'última el febrer passat, que fer molts deures no millora el rendiment escolar ni dels alumnes que van bé acadèmicament ni dels que tenen més dificultats. També insisteix que els deures del nostre sistema educatiu són excessius: destinar més de quatre hores a la setmana a fer les tasques escolars és «clarament ineficaç» i aquí s'hi destina una mitjana de 6,5 hores. A més, poden augmentar les desigualtats socioculturals ja que no tots els alumnes poden rebre la mateixa ajuda familiar.

Per la seva banda, aquest any l'[Organització Mundial de la Salut \(OMS\)](#) ha alertat que el percentatge d'estudiants espanyols que pateixen estrès per culpa dels deures és dels més alts d'Europa. De fins al 70% en les noies de 15 anys. En la seva última enquesta, realitzada a més 11.000 joves en edat escolar, destaca la incidència dels deures sobre la salut dels alumnes, que augmenta a mesura que creixen. Assenyala que aquesta pressió es tradueix moltes vegades en "un increment de patologies com els mals de cap, dolors d'esquena, malestar abdominal i marejos", així com dels "estats d'ànim que porten els nois i noies a sentir-se tristos, tensos o nerviosos".

Entre la comunitat educativa, però, no hi ha consens i el debat entre defensors i detractors és intens. Reforçar el que s'ha après a classe, aprendre a organitzar-se i promoure l'autonomia dels estudiants són alguns dels arguments a favor. En canvi, altres defensen que no s'ha de sacrificar el temps de lleure, joc i entreteniment amb la família i els amics perquè també pot donar moltes oportunitats d'aprenentatge. Creuen que els deures són una tasca tediosa que els pot desenganxar de la cultura escolar, que els treu hores de descans i que angoixa les famílies. No tot el temps s'ha de regular, afirmen.

Alguns experts diuen que no és una qüestió de blanc o negre i aposten pels termes mitjos. Proposen posar el focus d'atenció en la qualitat i repensar el paper pedagògic de les tasques extraescolars. No s'han de deixar en mans dels infants i les famílies els continguts que no s'han pogut treballar a l'escola i, en canvi, pensen que a casa s'haurien de fomentar activitats alternatives de la vida quotidiana que es puguin relacionar amb les que es fan a l'escola. Ensenyar els nens i nenes a fer una truita o preguntar-li a l'àvia a quins jocs jugava quan era petita permeten aprofitar els continguts que els alumnes poden adquirir fora de l'aula i complementar-los amb els que adquireixen a l'escola. Això sí, recomanen que sempre siguin tasques limitades en el temps i adequades a l'edat i a les necessitats de cada alumne.

Deures d'estiu

Quan arriben les vacances d'estiu l'etern debat sobre els deures torna a sorgir. Els defensors volen que els nens i nenes no perdin l'hàbit d'estudiar durant aquests mesos, que reforcin coneixements i que les famílies coneguin millor què treballen. Però sovint es converteixen en una font de tensió, impedeixen el trencament amb la sobrecàrrega de feina del curs i poden aprofundir en les desigualtats entre els qui tenen més recursos i els qui menys. A més, els infants hauran d'esperar a rebre les correccions quan tornin a l'escola i a vegades, ningú les acabarà revisant.

El cert és que es pot caure en l'error d'entendre que el procés d'aprenentatge només es dona amb les tasques escolars i que a les vacances es produeix una interrupció en la consolidació o adquisició de nous coneixements si no es segueix amb els mateixos mètodes escolars. Però l'estiu pot ser una bona oportunitat per practicar noves activitats que fomentin l'aprenentatge no formal i informal, com anar de colònies, practicar esport o participar en actes culturals i socials.

Aquesta època de l'any és idònia per fer activitats dilatades en el temps i col·laboratives, que permetin exercir aprenentatges instrumentals (llengües, matemàtiques o ciències) i que fomentin la creativitat. Per això, molts experts en educació recomanen que des de l'escola es promoguin activitats no formals o informals amb la família i l'entorn més proper, com les experimentals i les participatives. Cultivar un hort, fer excursions, escriure un diari, fer esport o ajudar en les tasques domèstiques. L'època de vacances d'estiu permet, precisament, desenvolupar moltes tasques o activitats que sovint no es poden realitzar durant el curs.

Potser t'interessa: [Especial revista "Lleure": *Aprendre a ser, aprendre a viure*](#).